

Освіта дітей у Чехії (ЧР) – основна інформація та перші кроки

Найголовніше, що вам потрібно знати зараз

Цей документ містить основний огляд того, як діяти, а також ресурси, якими ви можете скористатися, щоб забезпечити освіту своїх дітей у Чехії (ЧР).

Ви та ваші діти знаходитесь у складній ситуації, але ми впевнені, що освіта важлива для вас. А втім, найголовніше в цей момент – забезпечити основні потреби – проживання, харчування та безпеку.

Дуже добре дати час дітям звикнути до нового середовища.

Щоб діти почали думати про щось інше, можете піти з ними пізнавати свою околицю, придумати спільне заняття або разом узяти участь у ньому.

Не забувайте думати й про себе, щоб ви змогли бути підпорою вашим дітям.

Втрата домівки, туга за батьківщиною, страх і турбота про своїх близьких – це цілком природні реакції на ситуацію, яка виникла. Якщо ви або ваші діти переживаєте сильне горе, депресію або симптоми травми, негайно зверніться за психологічною допомогою:

<https://cutt.ly/sASdgFT>

Не завжди необхідно відразу записувати дітей до школи чи дитячого садочку. Найголовніше – зорієнтуватися в новій ситуації, бути поруч зі своїми близькими та поступово планувати, що ж робити далі.

Ситуація в Україні непевна та невідомо, як вона буде розвиватися далі. Змінюється також ситуація в Чехії та з кожним днем з'являються нові ініціативи та можливості допомоги та підтримки, а також готуються законодавчі кроки для полегшення цієї допомоги – з цією метою запроваджено надзвичайний стан. Обговорюються, наприклад, і можливості навчання українською мовою. Тому, наступні кроки необхідно буде пристосувати до того, як усе буде розвиватися, а також до вашої поточної ситуації та перспективи, яку ви бачите для себе у близькому майбутньому. Тому слідкуйте за актуальною інформацією.

Право на освіту – початкова школа та дошкільний клас

Якщо ваша ситуація тут стабільна та дитина має бажання й сили ходити до школи, хорошою новиною є те, що відповідно до Конвенції про права дитини та законодавства Чехії, **усі діти** шкільного віку в Чехії (якщо дитині на 31 серпня цього року виповнилося 6 та більше років і ще не закінчила 9 років навчання) мають **право на навчання** в початковій школі та дошкільному річному класу в дитячому садку (якщо дитині на 31 серпня цього року виповнилося 5 років).

Окрім права на освіту, в Чехії також є **обов'язок відвідувати школу**. Однак це стосується лише дітей, які мають дозвіл на перебування понад 90 днів. Проте в актуальній ситуації державна адміністрація не наполягатиме на тому, щоб усі діти були зараховані на стандартне навчання відразу. Якщо ви вже знайшли житло (на довго, не тільки тимчасово), оселилися та ви і ваші діти почуваєтеся психічно добре, можете відразу записати дитину на навчання, особливо якщо ви вже знаєте, що плануєте залишитися в Чехії надовго.

Школи також можуть звернутися до Національного педагогічного інституту (Národní pedagogický institut) з проханням створити посаду **координатора з адаптації**, який допомагатиме дитині та сім'ї інтегруватися та зорієнтуватися впродовж першого місяця після прибуття. (<https://cizinci.npi.cz/adaptacni-koordinatori/> - інформація чеською мовою) Записи на наступний навчальний рік (з вересня 2022 року) для початкових шкіл проводяться у квітні, для дитячих садків у першій половині травня. Конкретні терміни розміщені на вебсторінках окремих шкіл та дитячих садків.

Для **дітей молодшого віку** (від 2 років) для вступу в дитячий садок необхідні дозвіл на перебування та медична довідка.

Окрім дитячих садків існують також дитячі групи або інші менш формальні способи, та зараз створюються різні додаткові ініціативи та форми догляду за маленькими дітьми, які відповідають на можливі потреби батьків та їхніх дітей у теперішній ситуації (наприклад, дитячі групи, центри в будинках дітей та молоді і т. і.).

Обрати відповідний навчальний заклад вам можуть допомогти відповідні місцеві установи, які є засновниками початкових шкіл та дитячих садків, тому вони знають про їхні можливості та наявність вільних місць. Ми рекомендуємо подавати заяву про зарахування на навчання в письмовій формі разом із заявою на вивчення мови. Новоприбулі учні з іноземним громадянством мають право безкоштовно вивчати чеську мову як другу (іноземну) у чеських початкових школах (і дошкільному класі дитячого садка). Підтримку та залучення дітей у навчання, включно з **навчанням мови**, забезпечує насамперед школа. Для цього школа може співпрацювати з іншими установами та експертами. https://cizinci.npi.cz/wp-content/uploads/2021/08/zadost_zaraz_cs.pdf (заява тільки чеською мовою)

Інформація в перекладі для батьків тут:

<https://cizinci.npi.cz/zverejnujeme-preklady-informaci-pro-rodice-o-naroku-na-jazykovou-podporu/>

Окрім формальної освіти, ми рекомендуємо скористатися пропозицією **дозвілля**, гуртків та клубів. Також створюються нові види занять спеціально для дітей, яким довелося залишити рідні домівки – ними можуть скористатися діти, навіть якщо вони ще не ходять до школи чи садочка.

Молодь після закінчення 9 класу – середня школа

Середня школа (після закінчення 9 років початкової освіти) у Чехії не є обов'язковою. Однак для отримання кваліфікованої роботи та майбутнього працевлаштування вона є необхідною. Для навчання необхідно надати дозвіл на перебування понад 90 днів і документ, що підтверджує закінчення 9 років початкової школи. Наразі Міністерство освіти Чехії шукає способи, які виходять за межі звичайних правил, щоб підтримати новоприбулих у навчанні й після початкової школи через поточну ситуацію.

Інформацію з окремих тем, стосовно всіх рівнів освіти, ви можете знайти в розділі *Praktický rádce* (Практичний посібник) на вебсайті META:

<https://meta-ops.eu/prakticky-radce/informace/>

Школи та дитячі садки можуть знайти інформацію щодо освіти дітей, які не володіють чеською мовою, на вебсайті www.inkluzivniskola.cz (чеською).

Вебсайт надає інформацію різними мовами, включно з українською та російською:

<https://www.inkluzivniskola.cz/informace-pro-rodice-jazykove-verze>

Деякі інші організації:

META, o. p. s.

консультування з питань освіти (Прага)

www.meta-ops.cz

+420 773 639 395, +420 775 339 003

poradenstvi@meta-ops.cz

Poradna pro integraci

(Консультаційний пункт для інтеграції)

(Прага, Устецький край)

<https://p-p-i.cz/>

+420 603 281 269, +420 475 216 536

Centrum pro integraci cizinců

(Центр для інтеграції іноземців)

(Прага, Середньочеський край, Ліберецький край)

www.cicops.cz

+420 704 600 700

Organizace pro pomoc uprchlíkům

(Організація для допомоги біженцям)

(Прага, Їгоморавський край, Краловеградський край,

Моравськослезьський край)

<https://www.opu.cz/>

+420 730 158 781, +420 730 158 779

Якщо ви хочете, щоб ваша дитина відвідувала 1-й курс середньої школи з вересня цього року, попри те, що терміни подачі заяви вже минули, цього року кандидати матимуть можливість подати документи до деяких шкіл, у яких є вільні місця, до 2-го та наступних раундів вступних іспитів (з останнього тижня травня).

Якщо ваші діти цього року вже відвідували середню школу (10 клас і вище), то директор середньої школи може дозволити їм вступити до 2-го або вищого курсу середньої школи. Однак щоб впоратися з навчанням буде потрібне інтенсивне навчання чеської мови й додаткова підтримка.

Сподіваємося, що найближчими тижнями ситуація тих дітей у цьому віці, які не мають відповідних документів або не встигли подати заяви в 1-му турі, будуть розглядатися в рамках надзвичайних заходів.

Зверніться до експертів!

Існує ряд допоміжних організацій, які займаються освітою новоприбулих. Вам допоможуть зорієнтуватися крайові інтеграційні центри, які надають ряд послуг, в тому числі консультації, курси чеської мови та забезпечення перекладу, або ж вони можуть надати вам контактну інформацію інших організацій:

Інтеграційні центри

<https://www.integracnicentra.cz/>

Безкоштовні телефонні лінії для перекладу:

Інфолінія – українською мовою – Charita

(Карітас)

+420 731 432 431

[https://www.charita.cz/jak-](https://www.charita.cz/jak-pomahame/doma/integrace-cizincu/infolinky-pro-cizince/)

[pomahame/doma/integrace-cizincu/infolinky-pro-cizince/](https://www.charita.cz/jak-pomahame/doma/integrace-cizincu/infolinky-pro-cizince/)

Українська телефонна лінія Міністерства внутрішніх справ

Телефон: +420 974 801 802 (цілодобово)

Електронна пошта: ukrajina@mvcv.cz

